

PPJ - ervaringen uit de praktijk

Introductie

In dit verslag worden vier praktijkervaringen geschetst van coaches van Stichting Studiezalen. Vanuit hun perspectief is deze tekst geschreven. Studiezalen biedt coaching, schoolwerkondersteuning en talentontwikkeling aan kinderen en jongeren vanuit de missie om kansengelijkheid te vergroten en kwetsbare gezinnen krachtig te maken. Het Platform Perspectief Jongeren (PPJ) vindt het belangrijk om ervaringen van en verhalen over jongeren over het voetlicht te brengen. De oprichter van Studiezalen, Abdelhamid Idrissi, is lid van het PPJ.

1 Sara*, 10 jaar, primair onderwijs

Schulden zoals huur- of energieschulden zijn te reguleren met betaalregelingen of kwijtscheldingen. **Informele schulden zijn ingewikkeld(er) te managen en kunnen ertoe leiden dat een gezin grip op de situatie verliest, niet door instanties geholpen kan worden en heel snel op straat belandt.**

Sara uit groep 7 komt naar een Studiezaal in haar wijk. We zien dat de onderwijsprestaties langzaam instorten, de concentratie wegvalt, dat ze niet meer hygiënisch ruikt en er dezelfde vlekken op haar kleding te zien zijn als de dagen ervoor. Onderwijsachterstanden zien we met de dag groeien en het levensgeluk slinken.

Sara en haar pedagogisch coach hebben gedurende een lange tijd een sterke vertrouwensrelatie opgebouwd, waardoor contact zoeken met haar ouders makkelijk is. Tijdens een afspraak met Sara's vader wordt alles openlijk gedeeld.

Hij vertelt dat hij geld heeft moeten lenen om maandelijks rond te komen - bij familie, vrienden en burens. Voor de start van de coronapandemie was het gezin reeds uit hun huurhuis 'gevlucht' voor schuldeisers, die bijna dagelijks aan hun deur stonden. Corona zorgde ervoor dat het werk dat vader had wegviel en ze ook hun onderhuur adres moesten verlaten. Ook daar konden de rekeningen niet meer worden betaald. Binnen een week stond het gehele gezin op straat en overnachtten ze in de auto.

Studiezalen heeft de gehele wijk ingezet (en alle van belang zijnde organisaties) om het gezin te voorzien van onderdak, voedsel, kleding en vervolgens te werken aan inkomsten via werk zodat een duurzame prettige levenssituatie wordt gewaarborgd. Sara kan inmiddels weer kind zijn, en verschijnt goed verzorgd en met een glimlach in onze Studiezaal. De relatie met zowel Sara als haar ouders was in deze context essentieel om iets te kunnen observeren, bespreken en actie te ondernemen. Werken vanuit vertrouwen en aandacht is hierin de sleutel tot duurzame ondersteuning.

*Deze naam is niet waarheidsgetrouw en is zelf gekozen om de anonimiteit van het kind te waarborgen. Op de foto's zijn andere jongeren te zien dan waarover geschreven wordt.

PPJ - ervaringen uit de praktijk

2 Karim*, 13 jaar, voortgezet onderwijs

Onzekerheid zie je niet van buitenaf. Een kind kan, om onzekerheid te verzachten, handelingen verrichten die normaliter niet bij hem/haar passen. Handelingen om zich even sterk(er) te voelen. Zelfs het aanschaffen van een vuurwapen is een mogelijkheid voor een kind om er wél bij te horen.

Karim is onzeker vanwege zijn thuissituatie. Hij woont in een kleine woning met zijn ouders en vier broertjes en zusjes. Zijn ouders hebben schulden opgebouwd waardoor het leven van een uitkering nog zwaarder is. Karim wordt op school gepest omdat hij kennis- en ervaringsachterstand heeft op zowel cultuur, sport als materialistische zaken zoals games of een mooie telefoon. Karim is veel op straat te vinden vanwege de gespannen sfeer thuis maar ook wegens het gebrek aan ruimte en privacy.

Zowel op school als in de wijk herkent een ieder hem als een 'schattig kind' dat bekend staat om zijn vriendelijkheid naar leeftijdsgenoten en ouderen, respect naar de burens en docenten, motivatie op school en betrouwbaarheid in afspraken. Toch is hij ontzettend ongelukkig en onzeker vanwege zijn levenssituatie. Deze gevoelens worden zo sterk dat hij een vuurwapen koopt voor €200,- waarmee hij dagelijks rondloopt. Hij neemt deze mee naar school en draagt deze bij zich in de wijk. Niemand weet ervan - op enkele vrienden na waar hij indruk op wil maken.

Karim komt al maanden bijna dagelijks naar een Studiezaal in zijn wijk waar de pedagogisch coach met wie hij een sterke band heeft, zijn verhalen aanhoort. Tijdens een (coach)wandeling in de wijk uit Karim dat hij een vuurwapen bij zich draagt. De coach adviseert hem direct om het wapen bij de wijkagent in te leveren. Dit durft Karim niet, hij ervaart schuld, schaamte en angst. In plaats hiervan levert Karim het wapen in bij zijn coach. Vanwege de samenwerking met de wijkagent is dit alsnog snel goed gekomen.

Met Karim gaat het inmiddels goed. De schouderklopjes die hij krijgt doen hem veel, en de ondersteuning die hij heeft gekregen van zijn pedagogisch coach zijn cruciaal geweest om Karim positief te stimuleren.

*Deze naam is niet waarheidsgetrouw en is zelf gekozen om de anonimiteit van het kind te waarborgen. Op de foto's zijn andere jongeren te zien dan waarover geschreven wordt.

PPJ - ervaringen uit de praktijk

3. Fatima*, 14 jaar, voortgezet onderwijs

*Werken biedt zakelijke en informele netwerken. Ook leidt het tot financiële zekerheid en kan daardoor ontzorgen. **Zo kan de urgentie van een bijbaan helaas ook de focus voor schoolprestaties verleggen naar het genereren van inkomsten.***

Inkomsten genereren heeft voor kwetsbare jongeren (te) vaak hoge urgentie en zorgt daarmee voor druk op een jongere. Het hebben van een bijbaan is voor onze doelgroep geen luxe maar een noodzaak. Vaak houdt dit verband met armoede gerelateerde zorgen in het gezin. Er ontstaan al jaren 'spookjongeren' - jeugd die nergens staat ingeschreven - doordat zij ouders/relaties geen risico willen laten lopen om hun uitkeringen te verliezen. Of ze kennen niemand waar ze zich bij kunnen inschrijven.

Gemeenten hebben incorrecte data in het systeem. Gezinnen zijn groter dan werkelijk staat beschreven om het risico te worden gekort weg te nemen.

In de VO Studiezaal wordt opgemerkt dat Fatima elke keer na hooguit 45 minuten studeren gehaast de studiezaal verliet. Ze blijkt 5 dagen per week te werken. In een 1-op-1 gesprek met een coach uitte Fatima dat haar ouders elke maand met de hakken over de sloot genoeg geld hebben en daarom is gaan werken. Ze biedt haar volledige salaris aan haar ouders; zij waarderen dit enorm maar het gaat ten koste van Fatima's tijd voor

school. Ze is inmiddels van het vwo naar de vmbo gezakt. Fatima heeft zich inmiddels ook uitgeschreven omdat vanwege de kostendelersnorm bang is dat haar ouders gekort worden op hun uitkering. Ze heeft zich nu bij een vriendin ingeschreven waarvan de ouders beide werken en verdiensten geen invloed hebben.

Haar broer heeft zich ook uitgeschreven om dezelfde reden. Hij is inmiddels een schoolverlater geworden omdat vanwege het uitschrijven ouders geen zicht meer hadden op zijn handelingen en boetes opstapelden.

Bij Studiezalen observeren wij ontzettend veel soortgelijke schrijnende situaties, waarbij het verdienen van geld prioriteit heeft over school, studie en persoonlijke ontwikkeling. De impact hiervan op de lange termijn is nijpend.

*Deze naam is niet waarheidsgetrouw en is zelf gekozen om de anonimiteit van het kind te waarborgen. Op de foto's zijn andere jongeren te zien dan waarover geschreven wordt.

4. Jayden, Zehmed, Farida*, voortgezet onderwijs

Armoede is de basis van ongelijkheid. Stress, geldgebrek en het gebrek aan kennis over het (veranderende) lichaam - en de hygiëne ervan - kan onder jongeren zorgen voor extreme onzekerheid en schooluitval.

Eenzijds speelt voorlichting vanuit huis omtrent hoe het lichaam fris te houden een rol. Anderzijds speelt armoede een grote rol. Een gebrek aan financiën om het gezin goed draaiende te houden wordt vaak gecompenseerd door extreem te bezuinigen. Tandpasta en scheermesjes zijn zeer prijzig voor een gezin dat elke cent moet omdraaien.

Jayden heeft onaangename lichaamsgeurtjes vanuit zijn schaamstreek waardoor hij niet naar de gymlessen gaat. Naschoolse activiteiten zoals bij de sportclub worden veelal vermeden. Jayden heeft onlangs in vertrouwen aan zijn coach gevraagd hoe de schaamstreek en de oksels te ontharen.

Zehmed uitte tijdens een gesprek dat ze de hele week met hetzelfde ondergoed (waaronder sokken) loopt. Een gebrek aan financiën heeft ertoe geleid dat de wasmachine niet kan worden gerepareerd. Daarnaast mag de wasmachine ook maar eenmaal per week aan om water en energie te besparen. Zehmed is het inmiddels gewend om ondergoed niet te verfrissen.

Farida heeft het enkel over dure kleding, dure reisjes en de 'influence' levensstijl. De brugklas heeft dit gedrag explosief versneld. Onzekerheid over haar lichaam compenseert ze al een tijd met luxe kledingmerken. Niemand mag weten dat het tweedehands is. Zij heeft onlangs haar lippen opgespoten en heeft het erover om een OnlyFans-kanaal op te starten om meer geld te verdienen. Onderwijs is al langer een bijzaak.

Deze drie voorbeelden laten duidelijk de relatie zien tussen armoede, onzekerheid en schooluitval. Extreme armoede, waarbij wordt bezuinigd op primaire verzorgingsproducten, komt veel voor onder onze doelgroep en de effecten ervan op jongeren zijn sterk. Het vormt een obstakel voor positieve ontwikkeling en het grijpen van kansen.

